

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate.
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SLOVENE

Klic po voditeljstvu

V zadnjih letih se je pri nas mnogo govorilo o Katoliški akciji. Priznajmo pa si kar odkrito, da je beseda in pojem v naših lastnih krogih dobila nek svojevrsten, ne preveč simpatičen prizvok. Temu je bila mnogo kriva okoliščina, da so z vsega početka mnenja o značaju in bistvu Katoliške akcije šla tudi pri nas — kakor drugod po svetu — zelo narazen. Enotnosti v naziranju niti potem ni bilo mogoče doseči, ko je bilo objavljeno znano papežovo pismo breslavskemu kardinalu Bertramu («Quae Nobis» 13. novembra 1928). Razen tega so se spočetka, ko so imele katoliške kulturne in prosvetne organizacije še svobodno polje, mnogi javni prosvetni delavci bali, da gre le za neko novo organizacijo, ki bo brez pravega haska samo pomnožila število in delo že obstoječih organizacijskih tvorb. Zlasti neugodno pa je vplivalo dejstvo, da Katoliška akcija tudi tam, kjer se je osnovala, dejansko ni prinesla tistega novega, kar so ljudje pričakovali. Seveda bi takšno pričakovano spremembo moglo povzročiti le notranje versko in duhovno prerodenje vernikov — nekaj, na kar se morda niti ni v prvi vrsti polagalo važnosti, ker se je prezrlo bistveno plat Katoliške akcije. Tako so mnogi dobri verniki mnogokje bili mišljenja, da je bolje o Katoliški akciji sploh ne govoriti, češ, da od nje kaj posebnega ni pričakovati. Obdržali pa smo izraz in poznamovali z njim vse naše versko in kulturno delo za moralni in verski dvig našega naroda.

Pereče pa je postalo vprašanje organizacije Katoliške akcije povsod tam, kjer je dosedaj obstoječi sistem katoliškega kulturnega dela zadet na težkoče ali postal sploh nemogoč. Nastaja vprašanje, kako naj katolicizem v svojem idejnem bogastvu in raznolikosti sploh še najde primerno pot med katoliško ljudstvo, da izpolni od Stvarnika mu postavljeno univerzalno nalogo: Učite vse narode...

Kakor vemo, se je s tem problemom v zadnjih letih mnogo bavil italijanski in španski episkopat in je v poslednjih mesecih ena glavnih brig tudi nemških škofov. Situacija kajpada ni povsod enaka. Drugačen je položaj v deželah, kjer katoliški prosvetnih organizacij takorekoč niso poznali in nekaj čisto drugega je na pr. v Nemčiji, kjer že sama narava naroda teži za čim večjo organizatornostjo. Kakšna toga šablona bi torej bila prav tako malo na mestu, kakor če bi pred nekaj leti kdo zahteval, da španski ali italijanski katoličani v celoti sprejmejo organizacijski sistem nemških katoličanov.

Vendar pa je sila zanimivo, kaj ob tako važnem in globoko segajočem kulturnem prelomu, ki se je z nacionalno-socialistično revolucijo zgodil v Nemčiji, organizatorji novega versko-kulturnega pokreta v okviru Katoliške akcije skoraj enodušno izjavljajo. Nočejo namreč, da bi snujoča se Katoliška akcija ne prinesla in ne vsebovala drugega, kakor enostavno pregrupacijo od nemškega fašizma zatrtih katoliških organizacij. Mnenja so morda, da je prejšnji organizacijski sistem imel veliko hibo, ker je ves poudarek ležal v formi organizacije in se je težišče vsega dela sploh sukalo okrog organizacijskega življenja, ne da bi bil vedno dovolj podprt notranji namen in vsebinski smisel organizacije. Ko bi Katoliško akcijo hotel kdo sedaj po isti šabloni postaviti v življenje, bi po njih mnenju ne bila drugača kot mrtvorojeno dete.

Treba pa je takoj omeniti — da se prepreči vsak nesporazum — da v izvajanjih omenjenih pokretov ni niti najmanjše osti proti društvom in organizacijam kot instituciji, ko vsak otrok ve, da dandanes ni mogoče brez njih ničesar storiti. Doba tehnike je organizacijam dala še prav poseben pomen in preskrbela za bogato raznolikost njihovih prireditev. Vsaka organizacija, ki je količnik vrednosti svojega imena, vzgaja k točnosti, disciplini, samoladi in socialnemu čustvovanju, lastnosti, ki jih ne družba ne država ne moreta pri svojih članih pogrešati.

Pri snovanju Katoliške akcije torej ne gre za to, da se ji vzame značaj organizacije, kar je že radi bista, ki ga ima Katoliška akcija, nemogoče storiti. Gre le za to, da se poudarek in težišče prenese drugam: na voditeljstvo. In mislimo, da bo s tem napravljen dober in potreben korektiv. Saj so tudi nas vse dosedanje izkušnje z organizacijami naučile, da končno pride le na osebo voditelja. Kjer je voditelj odličen, tam prej ali slej ne izostanejo uspehi. Brez pravega voditelja pa najboljša organizacija ne pride z mrtve točke. Polno je zgledov, kako mnogokje ena edina oseba drži pokonci vse javno življenje.

Klic po voditeljstvu je človeški in zato naraven. Nosilci pokretov in zgodovinsko pomenljivi gibanji so vedno bili voditelji, nikdar pa ne masa. Tudi resnično kulturo morejo ustvarjati edinole resnice si sveste, od notranjega prepričanja gnane osebnosti. Isto velja tudi za versko obnoveni pokret, kakor ga zamišlja Katoliška akcija. Ako bomo imeli pri pokretu primernih osebnosti in voditeljev, postane organizacija sama drugotnega pomena. Pravi ljudje si bodo že znali ustvariti tudi primeren organizacijski aparat. Katoliška akcija se poraja najbolj tam, kjer so katoličane k temu prišile razmere. Prav zato pa se s tem večjo gotovostjo more reči, da bo uspeh bolj kot kjerkoli dosedaj odvisen od voditeljev in manj od organizacijskega sistema kot takšnega, ki mora biti prilagodljiv razmeram, da se lahko menja vsak čas.

Formiranje Katoliške akcije zahteva od katoličanov, da v prvi vrsti rešijo problem primerne voditeljstva, nakar vprašanje organizacije kot takšne ne bo delalo posebnih težav. Brez šolanja in s pravim duhom prešinjanih voditeljev pa Katoliška akcija kljub najbolj idealno zamišljeni organizaciji

Rooseveltov Credo

Na kat. shodu v New Yorku

(Pošilja »NCWC News« tiskovna agencija.)

New York, septembra.

Ob priliki stoletnice Vincencijevih konferenc, so ameriški katoličani organizirali v New Yorku velikansko vseameriško konferenco, »da spojijo državne in nacionalne obnovitvene načrte z organiziranim socialnim delovanjem katoliške Cerkve«. Na konferenco je poslala vsaka škofija svoje zastopnike, v več kakor polovico primerih so prišli škofje sami. Udeležencev je bilo 3000, med njimi 40 škofov. Konferenca se je vršila v največjem hotelu na svetu v Waldorf-Astoria hotelu, ki je iz daljave zaradi svojih dveh nad 100 metrov visokih stolpov podoben veličastni katedrali. Vodstvo hotela je zgradilo nalašč za ta kongres, ki je trajal samo 4 dni, 100 oltarjev, da so mogli udeleženci opraviti vsakdanjo božjo službo.

Država in Cerkve sta na konferenci enako sodelovali in je to sodelovanje in ta složnost prišla do izraza z dvema velikanskima zastavama — ameriško državno in papežovo —, ki sta tesno stisnjeni druga ob drugo, plapolali visoko nad New Yorkom.

Od strani države so konferenci prisostovali predsednik Zedinjenih držav Roosevelt, dva aktivna ministra, vodje vseh nacionalnih podpornih organizacij, trije kardinali in 37 drugih nadško-

Verujem v zmago, ker zaupam v božjo pomoč

Pred 40 katol. škofi poveljuje Roosevelt kulturno silo katolicizma

fov in škofov poleg velikega števila visokih predstavnikov katoliških verskih ustanov, univerz itd.

Rooseveltov govor

Najvažnejša točka za veliko svetovno javnost pa tudi za ameriške katoličane same je bil brez dvoma govor, s katerim je predsednik Roosevelt zaključil to ogromno konferenco ameriškega katolicizma in v katerem je obravnaval vprašanje sodelovanja Cerkve in države. Predsednik države, ki šteje 125 milijonov ljudi, je takole nagovoril zastopnike ameriških katoličanov:

»Prav je, da ste svoj vsakoletni kongres krščanske karitativne službe vezali na spomin 100-letnice ustanovitve Vincencijevih konferenc.

»Vsako leto, ki se podi mimo nas, sem bolj in bolj prepričan, da se človeštvo polagoma približuje praktičnemu izpolnjevanju naukov, ki jih daje krščanstvo tako za ureditev zasebnega življenja kakor za vse občestvo mož in žena.«

„Cerkve, pokaži, kaj si naredila“

»Prav rad se pri tej priliki spominjam psovke, ki so jo ravno pred 100 leti vrgli francoski revolucionarji Cerkvi v obraz, češ »Cerkve pokaži, kaj si naredila!« Jaz se rad spomnim, kako je Cerkve to izzivanje sprejela in s kakšno odločnostjo jo pokazala, da krščanstvo ni mrtvo, da krščanska vera še živi in da je življenje in delovanje katoličanov v skladu z nauki njihove svete Cerkve.«

»Naj opozorim samo na dejstvo, da je samo Vincencijeva konferenca v lanskem letu samo v naši državi popolnoma vzdrževala 150.000 revnih, pomagala pa milijonkrat z darovi, ki se ne beležijo. Če pomislim, da delujejo z isto požrtvovalno vneto in z isto nesebično ljubeznijo še množestvilne cerkvene ustanove po vsej državi, potem zaupam vedno bolj, da Bog zmaga tudi pri nas...«

»Ko sem prevzel vlado Zedinjenih držav, sem se trudil dati novih smernic. Da, smernic ni manjkalo, ali to, kar nas mora najbolj navdušiti in nam dati največ poguma, je duh požrtvovalnosti, s ka-

terim je vsa Amerika radevolje sprejela smernice in z njimi tudi bremena. Mi smo postali zopet pijonirji, ki se žrtve ne strašimo. Spustili smo se v velike, usodepolne izkušnje na vseh poljih javnega udejstvovanja. Naš program zahteva nesebičnih, požrtvovalnih, svojega bližnjega ljubečih izvršilcev. Uspeh našega vsenarodnega obnovitvenega načrta bo tolik, kolikršna bo ljubezen in nesebičnost posameznega državljanja. Vlada lahko mnogokaj ukrene, lažje in šestokrat boljše kot zasebniki ali zasebne ustanove, toda vse delo države je odvisno od duhovnega razpoloženja državljanov.«

Vera, tajna vsakega uspeha

»V tem velikem in težavnem boju za obnovo naše domovine pa sem hvala Bogu prišel do zaključka, da naše ljudstvo čimdalje bolj spoznava, da so duhovne vrednote mnogo več vredne kakor materialne vrednote. V tem leži vsa tajna našega uspeha ali neuspeha.«

»Nekateri narodi drugod so hoteli z dekreti in zakoni prepovedati človeštvo, kar je njegova prva pravica, da namreč veruje v Boga in živi po zapovedi svoje vere. Prej ali pozneje so ti narodi spoznali, da se s tem zaman zaganjajo v bitno, osnovno in neumrljivo pravico človeškega rodu, v pravico, ki jo je še vsako stoletje naše zgodovine dokazalo, da je za napredek človeštva neobhodno potrebna.«

„Zato, ker zaupam v božjo pomoč“

»Jaz nisem niti trenutka pomišljal, da bomo prišli iz te mračne doline na sveto. Bil sem prepričan, da bomo zmaga, da bomo uspeli. Zakaj? Zato, ker verujem ne samo v pravičnost naših državnih ustanov ampak, ker trdno verujem in zaupam v Boga, ki nas bo vodil in nas podpiral. Ker tudi trdno zaupam v duhovne sile, ki jih je krščanstvo nakopičilo in ki jih stavlja na razpolago za našo obnovo. Zato, ker gori v meni zvesta vera v stalno nadnaravno božjo pomoč!«

Ameriški katoličani, tako se je v zahvalnem govoru izrazil kardinal Hayes iz New Yorka, so svojemu predsedniku za takšen govor hvaležni.

Francoska kriza Sarraut sprejel sestavo vlade

Pariz, 25. oktobra. b. Prvi dan vladne krize je potekel v običajnem pripravljanju terena za sestavo nove vlade. V vrstah radikalov računajo z možnostjo, da se bo vladna koalicija razširila v smeri levičarske stranke in centruma, ki ne bo sodeloval na odgovornih mestih. Taka vlada naj bi izdelala vse načrte za socialno zakonodajo, za uvedbo državnega monopola na petroleje ter razni material in za uvedbo tako zvanega davka na krizo. Taka vlada bi bila seveda le prehodna na kriza in v stalni nevarnosti, da pri posameznih vpra-

šanjih pade, ker bi v njej najvažnejšo vlogo igral finančni minister. Verjetno je, da bo finančni minister obenem tudi predsednik vlade. V zvezi s tem se govori o kabinetu Georgea Bonnetta, dosedanjega finančnega ministra, ki zaradi svojega energičnega nastopanja za obrambo državnih fiskalnih interesov uživa precejšnje simpatije tudi na desnici.

Pariz, 25. oktobra. AA. Havas poroča, da je predsednik republike poklical v Elizejsko palačo ministra Alberta Sarrauta. Albert Sarraut je sprejel mandat za sestavo nove vlade.

Volitve v Delavsko zbornico (Izidi za obratna volišča)

Podrobni rezultati za obratna volišča, ločeni po splošni in nameščenski skupini, so sledeči:

Breg pri Ptuj »Petovijci«: modra 53, rdeča 112, bela 3 — nameščenci: modra 11, rdeča 23, bela 3 —
Celje cinkarna: modra 43, rdeča 236, bela 16 — modra 15, rdeča 3, bela 2.
Dolnja Lendava, Našička tvornica tanina: modra 18, rdeča 63, bela 2 — modra 10, rdeča 1, bela 1.
Duplica-Kamnik, Remec et Co.: modra 9, rdeča 78, bela 55 — modra 2, bela 1.
Gaberje-Celje, Westen: modra 13, rdeča 562, bela 71 — modra 20, rdeča 20, bela 2, zelena 1.
Goričane, Združene papirnice: modra 15, rdeča 33, bela 91 — modra 7, rdeča 2, bela 1, zelena 1.
Guštanj-Ravne, jeklarna: modra 82, rdeča 120, bela 19 — modra 20, rdeča 2, bela 1, zelena 1.

ne bo uspela. Gre za voditelje, ki si bodo znali pomagati tudi tedaj, ako radi katerega koli vzroka višja instanca odpove. V bistvu Katoliške akcije je, da se k voditeljstvu predvsem pritegnejo laiki. V tem oziru mora pasti vsako nezaupanje. Ne gre za to, kaj je bilo nekdaj in kako je sedaj. Za nas mora biti merodajna želja Cerkve, ki je v XX. stoletju po papežu Piju XI. katoliškim laikom formalno izročila apostolsko misijo pod vodstvom hierarhije, podobno, kakor je enako poslanstvo Kristus formalno izročil apostolom. Čas je tak, da to zahteva.

Razvoj naše dobe pa gre tudi za tem, da se vedno bolj izveljavlja princip avtoritete in voditeljstva. Vpliv liberalizma je zato prišel slabši, ker je z zanikanjem avtoritete in voditeljstva povzročal vedno večji kaos v vseh panogah javnega življenja. V poslednjem času smo imeli priliko ugotoviti, kako novo gledanje na življenje prodira tudi pri nas, zlasti med mladino. Razvoj pojde še dalje v tej smeri in ga bo Katoliška akcija, ki je organizacija bodočnosti, brez dvoma primerno upoštevala. Drin.

Hrastnik, kemična tovarna in steklarna: modra 77, rdeča 611, bela 110 — modra 14, rdeča 5, bela 1, zelena 1.
Hrastnik, premoškovnik: modra 95, rdeča 368, bela 28 — modra 38, rdeča 4, bela 1.
Huda jama, premoškovnik: modra 160, rdeča 14, bela 97 — modra 20.
Javornik, KID: modra 96, rdeča 374, bela 125.
Jarše, industrija platnenih izdelkov: modra 81, rdeča 17, bela 76 — modra 17.
Jesenice, KID: modra 172, rdeča 661, bela 184 — modra 118, rdeča 9, bela 16.
Kamnik, Titan: modra 183, rdeča 27, bela 46 — modra 27.
Kočevje, Tekstilna in Tekstilna tovarna: modra 202, rdeča 92, bela 271 — modra 15, rdeča 2, zelena 2.
Količevje, Bonačeva tovarna lepenke: modra 125, rdeča 23, bela 32 — modra 7, zelena 1.
Košaki pri Mariboru, Derwuschek: modra 13, rdeča 30 — modra 4.
Kranj, Jugobruna: modra 63, rdeča 285, bela 123 — modra 32, rdeča 2, bela 3.
Kranj, Semperit: modra 55, rdeča 155, bela 1 — modra 9, rdeča 1.
Krmelj, rudnik: modra 86, rdeča 45, bela 35 — modra 15.
Kropa, žebljarna: modra 2, rdeča 3, bela 127 — bela 1, zelena 6.
Leše-Prevalje, rudnik: modra 12, rdeča 128, bela 2 — modra 2, rdeča 5, bela 1.
Liboje, rudnik in kemična industrija: modra 106, rdeča 188, bela 7 — modra 11, rdeča 1, bela 2, zelena 2.
Litija, tekstilna tovarna Mauthner: modra 205, rdeča 106, bela 176 — modra 11.
Ljubljana, Električna cestna železnica: modra 81, rdeča 76, bela 5 — modra 8, rdeča 1.
Ljubljana, »Jugoslovanska tiskarna«: modra 3, rdeča 27, bela 132 — bela 12, zelena 10.
Ljubljana, Kemična Moste: modra 9, rdeča 85, bela 45 — modra 3, rdeča 2, bela 3, zelena 2.
Ljubljana, Pivovarna Union: modra 15, rdeča 117, bela 4 — modra 26, rdeča 1, zelena 1.
Ljubljana, Tobačna tovarna: modra 74, rdeča 345, bela 268 — modra 16, rdeča 2, bela 5.

Ljubljana, Strojne tovarne in livarne: modra 38, rdeča 139, bela 10 — modra 11, rdeča 4, zelena 1.
Ljubljana, »Saturnus«, Moste: modra 14, rdeča 369, bela 15 — modra 5, rdeča 10, bela 1, zelena 2.
Maribor, Braun in Ehrlich: modra 71, rdeča 175, bela 2 — modra 2, rdeča 4.
Maribor, Doctor in drug: modra 135, rdeča 314, bela 13 — modra 21, rdeča 2, bela 1.
Maribor, Hutter in drug: modra 36, rdeča 259, bela 4 — modra 2, rdeča 6, zelena 1.
Maribor, Thoma Karel: modra 19, rdeča 136, bela 6 — modra 2, rdeča 1, zelena 6.
Maribor, Zelenka in Comp.: modra 102, rdeča 131, bela 8 — modra 6.
Mežica, svinčeni rudnik in redno volišče občine Mežica: modra 83, rdeča 440, bela 24 — modra 56, rdeča 4, bela 2, zelena 1.
Polzela, Tovarna pletenin: modra 3, rdeča 163, bela 12 — modra 5.
Rogaška Slatina, Steklarna Sv. Križ: modra 6, rdeča 161, bela 1 — modra 3, rdeča 1.
Rogaška Slatina, Zdravilišče: modra 120, rdeča 10, bela 27 — modra 4.
Ruše, Tovarna za dušik: modra 27, rdeča 225, bela 5 — modra 36, rdeča 4.
Senovo, rudnik: modra 60, rdeča 53 — modra 10, zelena 2.
Sladka gora, Tvornica lepenke: modra 53, rdeča 63, bela 49 — modra 1, rdeča 2.
Šoštanj, Tovarna Woschnagg: rdeča 286, bela 6 — rdeča 9, bela 3, zelena 1.
Štore, Železarna in šamotna tovarna: modra 6, rdeča 241, bela 15 — modra 9, rdeča 2, zelena 5.
Št. Pavel pri Prebolu, Tekstilna tov. Mauthner: modra 98, rdeča 141, bela 24 — modra 16, rdeča 4.
Št. Vid nad Ljubljano, Beer, Hribnik et Co.: modra 46, rdeča 43, bela 55 — modra 8, zelena 1.
Tezno, »Kovina«: modra 12, rdeča 87, bela 2 — modra 1 rdeča 1, bela 4, zelena 1.
Trbovlje, Cementarna Hauck in zunanji obrat. modra 266, rdeča 103, bela 43 — modra 55, rdeča 1, bela 1, zelena 5.
Trbovlje, Rudnik I.: modra 300, rdeča 133, bela 29 — modra 17, bela 1, zelena 3.
Trbovlje, Rudnik II.: modra 424, rdeča 158, bela 32 — modra 16, zelena 2.
Trbovlje, Rudnik III.: modra 421, rdeča 115, bela 23 — modra 27.
Tržišče, Glanzmann-Gassner: modra 79, rdeča 306, bela 514 — modra 19, rdeča 8, bela 3, zelena 4.
Tržišče, »Peko«: modra 26, rdeča 39, bela 180 — modra 10, rdeča 1, bela 15.
Velenje, Rudnik: modra 127, rdeča 118, bela 18 — modra 28, rdeča 3.
Vevče, Združene papirnice: modra 35, rdeča 129, bela 229 — modra 42, bela 2, zelena 2.
Zagorje, Rudnik: modra 111, rdeča 315, bela 62 — modra 28, rdeča 4, bela 3, zelena 2.

★

Skupaj so na obratnih voliščih prejele: delavska skupina: modra 4466, rdeča 9833, bela 3659 — nameščenska skupina: modra 915, rdeča 136, bela 89, zelena 67.

Šentviška morilca pred sodbo

Razprava proti Andreju Maliju, Antonu Maliju in Mariji Golmajerjevi pred novomeškim okrožnim sodiščem

Novomesto, 25. oktobra.

Dolenjska metropola stoji danes pod vtisom enega največjih kazenskih procesov, ki jih pozna novomeško okrožno sodišče. Ze večeraj na veliki Lukežev semeni so ljudje prav živahno med seboj razpravljali o Malijevem procesu.

Naval v porotno dvorano, kjer se vrši Malijev proces, ni bil tako silen. Predsedstvo okrožnega sodišča je odredilo posebne vstopnice, ki se glasijo na posameznikovo ime. Izdanih je bilo vsega skupaj do 100 vstopnic ter ni bilo v dvorani nikakega drena. Poslušalstvo tvori večinoma inteligentnejši sloji Novega mesta. Prišlo pa je tudi nekaj oseb z Gorenjske in iz St. Vida na Dolenjskem. Nekdanja porotna dvorana je prav prijazna in lepo urejena. Nad predsednikovim sedežem je naslikana Pravica z mečem in knjigo v roki. Na knjigi je zapisan kratek rek: »Justitia — ars aequi et boni.« Na posebni mizi so zbrana razna corpora delicti, med drugim tudi velika kmečka sekira. V tej dvorani se je pred osmimi leti vršil zadnji večji

je bil 5. decembra 1904 rojen na Malijevem brdu, pristojen v Križe pri Trziču, je sin Petra in Marije Mali, roj. Dolinar. Obiskoval je šest let domačo enorazredno ljudsko šolo. Predsednik: »Vaš poklic?« Mali Andrej: »Izučem čevljar. Sedaj trgovec in posestnik.« Predsednik: »Navedli ste, da ste dovršili trgovski tečaj v Ljubljani?« Mali je priporočil, da je spomladi leta 1931 dovršil pač zadružni tečaj v Ljubljani. Na predsednikovo vprašanje je dalje omenil, da sedaj ne poseduje nikakega premoženja, a da je poprej imel na Golniku 60.000 Din vredno zemljišče odnosno hišo. To pa še ni bilo nanj prepisano.

Drugi obtoženec Anton Mali, je bil 4. okt. 1909 rojen na Malijevem brdu, je brat prvega, posestnika sin. Druga poklica ne izvršuje. Tudi on je dovršil samo enarazredno ljudsko šolo doma.

Tretja obtoženka Marija Golmajerjeva je bila 27. aprila 1904 rojena na Golniku, občina Križe, je samska, šivilja po poklicu. Prva dva obtoženca sta bila že večkrat kaznovana. Tretja obtoženka pa je še brez kazni. Na posebno vprašanje predsednikovo je omenila, da je samska a že mati dveh nezakonskih otrok, od katerih je eden že umrl, drugi pa živi. Senatni predsednik: »Ali imate kaj premoženja?« Obtoženka: »40.000 Din.«

Priče

Predsednik velikega senata je nato pozval posamezne priče, vabljene k razpravi. Povabljeni so bili: Martin Anžlovar, Marija Hrovat, Ivan Hrovat, Mali Franc in Golmajer Jernej. Ob pričetku razprave sta prišla v dvorano le zadnja dva, Priča Marija Malijeva je predložila sodišču zdravniško spričevalo, da se jo naj od razprave oprosti zaradi radi duševnega trpljenja. Tudi priča France Rako-

vec je javil, da ne more zaradi bolezni k razpravi in da ne more ničesar novega povedati.

Predsednik senata je nato pozval državnega tožilca dr. Davorina Rusa, da je začel čitati obširno, nad 20 s strojem pisanih strani obsegajočo obtožnico. Državni pravdnik je zlasti najvažnejše odstavke čital s posebnim poudarkom in naglasom, njegov glas se je dvigal in zopet nižal. Čitanje obtožnice je trajalo poldrugo uro. V dvorani je vladala tišina.

Anton Mali

Obtožnica očita:

Državno tožilstvo v Novem mestu je obtožilo Andreja Malija, rojenega decembra 1904 na Malijevem Brdu v Križah pri Trziču, sina Petra in Marije Mali, posestnika in trgovca pri Sv. Roku pri St. Vidu, pismenega in že obsojenega, dalje njegovega brata Antona Malija, rojenega ravnotam oktobra 1909, enkrat že obsojenega, in Marijo Golmajer, rojeno aprila 1904 na Golniku, hčer Jerneja in Marije Golmajer. Obtoženka je samska, pismena in še ni bila obsojena ter je šivilja doma na Golniku.

Andrej in Anton Mali sta v noči 26. aprila 1933 pri Roku usmrtila Andrejevo ženo oz. Antonovo svakinjo, rojeno Anžlovar s tem, da sta fingirala razbojniški napad in ji je eden z nožem prerezal vrat. Dejanje sta storila po ponovnih prejšnjih dogovorih, torej po zrelem preudarku na okruten način in iz koristljubja, njen mož pa tudi zato, da prikrije drugo zločinstvo, namreč krivo pričevanje in krivo prisego v znanem Lombarjevem procesu.

Marija Golmajer je oba brata v poprejšnjih razgovorih z naklepom zapeljala in nasnovala in oba v tem naklepu podkrepila, da sta Amalijo umorila. Z Andrejem Malijem je sporazumno najela njegovega brata Antona za skrivnostno potovanje z Golnika k Sv. Roku ter mu v ta namen izročila Andrejev samokres, obenem mu je pa obljubila tudi denarno nagrado za umor in mu takoj izplačala 200 Din na račun potnih stroškov.

Vsi trije obtoženci so s tem zakrivali zločinstvo zoper življenje in telo po § 167, odst. 2, št. 1, 2 in 4 kaz. zak. odnosno Marija kot nasnovalka po § 34, I. kaz. zak. Andrej Mali pa zaradi lažne izpovedi pod prisego tudi zločinstvo zoper pravosodje po § 144, odst. 3 kaz. zak. Obtožnica zahteva, naj se kaznujejo vsi trije po navedenih paragrafi. Težki paragraf zahteva smrtno kazen.

Utemeljevanje

Obdolženi Mali Andrej se je lani 24. januarja poročil v župni cerkvi v St. Vidu pri Stični z Amalijo Anžlovarjevo, hčerko premožnih staršev Anžlovarja Antona in Marije, ki je oba živita v svoji prijazni domaciji v St. Vidu. Ker je hotel imeti bogato nevesto, se je z Amalijo seznanil po posredovanju služkinje Franciške Kastelic z dopisovanjem.

Dva nasprotna značaja

Dočim je bila Mali Amalija miroljubna, izobražena in pri ljudeh spoštovana in čislana osebnost, ki je tudi svojega moža visoko dvigala v javnosti na ugledu z besedami in dejanji, doma pa ga gledala in ljubila kakor mati svojega otroka, ter mu v svoji ponižnosti in udanosti celo sezuvala čevlje in umivala noge, je bil obdolženi Mali Andrej hinavskega in potuhnjenežnega značaja, ki se je sicer prililoval tustu in tašči tako prisrčno, da sta ga imela rada kakor lastno dete, svojo Amalijo, ponos njenih 'aršev, pa je začel kaj kmalu zanemarjati, zaničevati in varati v taki meri, da se je reva bridko pritoževala o njem svoji materi, trdeč, da mož za njo nima niti najmanjši smisla in ljubezni, dasti sta šele malo časa poročena. Pri vsem tem pa je svoje gorje skrbno skrivala pred svetom, da bi o tem nihče ničesar ne vedel. Šele letos na velikonočni ponedeljek 17. aprila, torej devet dni pred nasilno smrtjo, je potožila svoje duševne muke sestrji Mariji Hrovat, češ da se z možem še nikdar nista tako sprla kakor na velikonočni petek, ko je Mali Andrej doma udaril 9letno Hrovat Anico, ter bi bila tudi ona, to je žena, skoraj od moža tepena, da je iz malenkosti našel preprič, da je mož zelo razburljiv in nagle jeze, da sta se naposled poravnala in si segla v roke.

Lombarjev proces

Dne 1. marca 1933 se je vršila na okrožnem sodišču v Ljubljani preložena glavna razprava zoper Josipa Lombarja, ki je bil s sodbo Kzp. VIII 1181-32 obsojen zaradi zločinstva razbojništva na dosmrtno ječo, ker je popoldne 29. sept. 1930 v Kosezah pri Ljubljani usmrtil Smajla Vojnikoviča in mu s silo vzel okrog 6000 Din gotovine in srebrno uro z žepno verigo. Ta sodba je sedaj pravomočna. Istega dne pa je okrožno sodišče v Ljub-

ljani na glavni razpravi zoper Josipa Lombarja izdalo tudi rešitev, da se proti Andreju Maliju uvede preiskava zaradi zločinstva zoper pravosodje (kriva prisega), ker je na prvi razpravi dne 16. febr. 1933 obtožencu Lombarju na korist po krivem prisegi, in zaradi zločinstva po §§ 34, 215 k. z., ker je hotel koncem februarja 1933 zavesti župana občine Križe pri Trziču, Ahačiča Franca, naj bi ta potvoril uradne zapiske o izdajanju živinskih potnih listov, ter da se ukrene zoper njega preiskovalni zapor iz razloga v § 113/3 k. p.

Zena ga je rešila zapora

Dne 13. marca 1933 je bil Andrej Mali proti obljubi po § 130 k. p. zopet izpuščen na svobodo, ni se pa vrnil domov k svoji ženi, ki je bila dne 9. marca zaslislana kot priča in ga je pravzaprav ona s svojo razbremenilno izpovedbo rešila preiskovalnega zapora, temveč se je zatekel naravnost k svoji ljubici Mariji Golmajerjevi na Golnik, kamor ga je pozneje nepričakovano prišla iskat njegova žena in ga šele na ta način zopet spravila na svoj dom v St. Vid.

Strašna noč

V noči dne 26. aprila ob 3 zjutraj je bila Amalija Mali, žena prvoobdolženca in svakinja drugoobdolženca, med spanjem umorjena v podstrešni spalnici v svoji postelji kljub temu, da je pri njej spal tudi njen mož Andrej Mali, ki se mu pa ni nič zgodilo. Sodni zdravniški izvedenci so izrekli mnenje, da je storilec svoji žrtvi najmanj dvakrat prerezal z nožem na levi strani vrat in glavno žilo, s posledično popolno izkrvavitve. Ta poškodba na vratu je bila povzročena z veliko silo in bi nobena, tudi takojšnja zdravniška pomoč ne mogla več preprečiti smrti. Razen te smrtonosne poškodbe je dobila Amalija Mali še 18 drugih vrezlin in vbočin, katere poškodbe s ostrim orodjem so bile le lahke. Ali izvirajo te številne poškodbe iz smrtne borbe v spanju napadene žrtve, v izvidu ni povsem razjasnjeno, a zelo verjetno.

Kaj pravi Andrej Mali

Andrej Mali, ki je bil isti dan zaslisan kot priča, je izpovedal, da ga je zbudil krik 9letne Hrovat Anice, ki je spala v sosednji sobi v I. nadstropju, prav na podstrešju. Opazil je, da se je med tem zbudila tudi žena. Oba sta prestrašena skočila iz postelje, on je iskal vzgladice na nočni omarici, ne da bi jih mogel najti, nakar je skočil proti vratom. Tam je stal v sobi neznan moški in zastavil pot ženi, ki jo je on razločil v svitu električne svetilke tega tujca. Njemu nasproti pa se je na pragu obe pojavili drugi moški, držal v levi roki električno svetilko, v desni pa samokres. Andrej Mali je takoj planil proti njemu in ga odrinil, ter si pridobil izhod v gornjo vežo in skozi vrata naprej v podstrešje, odkoder je klical na pomoč tasta Anžlovarja Antona in sosedo Ignaca Pevca. Iz sobe je planil v vežo zato, da bi dobil kak predmet za obrambo in se je pri tem spomnil na puško, ki pa je bila spodaj v pritlični sobi, njemu nasproti pa je zavpil »razbojnik!«. »Kje je denar!« Hrovat Anica, nečakinja njegove žene, je obupno vpila in klicala na pomoč v svoji sobici za zaprtimi vrati, da pa je prišel iz podstrešja nazaj v vežo v trenutku, ko je že prihajal njegov tast s petrolejko iz pritličja v I. nadstropje. Takrat ni že bilo nikjer več nobenega napadalca. Ko sta s tastom vstopila v spalnico, je njegova žena ležala vsa krvava na postelji z glavo proti vnožju; bila je sploja, je še dihala in hropela. S tastom sta šla v toploje vežo klicati na pomoč, oče tudi s tem, da je tolkel po vežnih vratih, ki so bile sedaj že odprta. Andrej Mali je slisal strel na cesti, ne da bi vedel, kdo strelja. Kmalu na to je že prišel sosed Pevec Ignacij v trenutku, ko sta bila tast in on v pritličju, nakar so šli vsi trije v spalnico k ženi. Pevec je rekel, da je še živa in je zato poslal svojega hlapca po duhovnika in po orožnike v bližnji St. Vid. Andrej Mali je slisal tudi avto, nakar so vsi trije pregledali zopet spalnico in ženo in tudi druge prostore. Andrej Mali je opazil, da je bila železna vez iz ovalne line v podstrešju odrgana, v sobici Ane Hrovatove pa odprta skrinja za perilo. Pri lini je našel staro žepno uro in električno svetilko, pri pregledovanju zunaj pa

postavljeno pod ovalno lino ob hišnem zidu domačo lestvo, po kateri sta morala priti oba razbojnika v notranjost hiše. Iz gospodarskega poslopja, ki stoji zase, sta roparja ukradla njegovo kolo, čeprav so bila vrata zaklenjena, oziroma zapahnjena. Vozne lestve so bile poprej prislonjene ob gospodarskem poslopju na dvorišču, sekira pa, ki se je našla blizu druge lestve, je bila prej na podu. Ob premišljevanju o vzrokih tega strašnega dejanja je vršel Andrej Mali sum na neznane tolovaje, ki so se hoteli polastiti denarja, mislil pa je tudi na to, ali ni morda kdo nevoščljiv njegovi poroki z ženo, ki je imela boida več domačih snubcev, on pa da je bil iz tujih krajev. Odkar je bil 11. marca izpuščen iz preiskovalnega zapora, je bil čez teden dni zopet v Ljubljani, sicer pa ves čas pri ženi, ne da bi se s kom družil, izvemši na velikonočni ponedeljek, ko je obiskal svojega svaka Hrovata, župana v Zagradcu.

Spretno je govoril

Andrej Mali je torej zelo spretno in prepričevalno govoril o ponočnem razbojniku, kojega žrtev je postala njegova žena, on sam pa je srečno utekel, dočim je padlo obema roparjema kot plen te njegovo kolo v vrednosti 800 Din brez vsake druge koristi, posebno denarja, ki sta se ga neznana zločinceva očividno za vsako ceno hotela polastiti, a se jima to ni posrečilo.

Kje je denar?

Priča Anica Hrovat je namreč izpovedala, da je neznan moški z električno lučjo v roki z zaporednimi klici »punca« prebudil tudi njo iz spanja in jo vprašal, kje ima oče denar, ona pa je odgovorila, da ne ve. Vsa prestrašena je nato začela klicati Maljko. Dotični moški ji je grozeče zaukazal z dolgim nožem v roki, naj bo tiho, ker jo bo sicer na drobne kose »razsekale«. Ko se je odstranil proti vratom, je začela na ves glas kričati: »Malka, Malka, razbarji so tu, Malka, Andrej, pojdi s se!« Razbojnik pa, ki je imel čudno sivkaste lase, kakor narejene, je dvignil zopet nož in nato počasi odšel iz njene sobe in vrata za seboj zapel, ne da bi bil sploh odprl skrinjo. Ko je končno iz strahu pobežnila po stopnicah v pritlično sobo, sta bila oba stara Anžlovarja še v postelji, ona pa jima je v groznem strahu in trepetu povedala, da so gori ravbarji in da je Malka mrtva, ona dva pa sta jo tolažila, da se ji je le hudo sanjalo in da je zato prišla dol, dočim se ona ni dala pomiriti in je venomer ihtela rekoč, da je Malka mrtva, ker se ni nič oglasila.

Priča Pevec pripoveduje

Priča Pevec Ignacij je izpovedal, da mu je Andrej Mali ob njegovem prihodu javil, da je žena mrtva in da je tedaj izbruhnil v silen jok. Ko je prišel gor v spalnico tudi oče Anton Anžlovar in videl svojo hčerko umorjeno, sta oba klečala na tleh, se držala in plakala. Andrej Mali je znal tudi naslednje dni vprico javnosti hiliti svojo navidezno globoko žalost zaradi tragične smrti svoje žene tako, da je bil na dan pogreba s taščo vred pri spovedi in pri obhajilu samo zato, da bi tembolj odvrnil sleherni sum od sebe, ob grobu pa se v zopet krčevito zvijal v nevtolažljivem jokanju. Toda njegov svak Hrovat Ivan mu je že ta dan rekel v obraz, da je to »njegovo delo«, obdolženi Andrej Mali pa se je obrnil in šel molče na stran.

Nagel razvoj dogodkov

Je kmalu pokazal, da se Hrovat Ivan v svojih slutnjah ni prav nič zmotil, navzlic temu, da bi ostali storilci morda za vselej prikriti, da ni hotela usoda drugače. Kajti policijski organi so hitro prišli na sled, da je Anton Mali

1. pred umorom neznan kam odpotoval z gorenjskim vlakom do Ljubljane in od tam dalje z dolenjskim vlakom proti Novemu mestu, po zločinu pa se je ves okrvavljen po obleki in obrezan na roki vrnil v domači kraj in se pri sorodnikih zelo nemirno in sumljivo kretal;

2. da je bil on tisti, ki si je ob nekem potoku med St. Vidom in Litijo izpiral roke in arvale hlače in da ga je takrat srečal Alojzij Hostnik, ki ga je pozneje na policiji z vso gotovostjo spoznal v osebi onega mladeniča, ki se je ob potoku zopet spril na kolo in se odpeljal v smeri proti Litiji, in

3. da je baš ta Alojzij Hostnik takoj potem zvedel od Pavla Groznika še to, da je nekdo pustil v sredo zjutraj (24. aprila) okrvavljeno možko kolo pred gospodarskim poslopjem posestnice Božičeve v Smartnem pri Litiji in da je bilo to kolo lasti Andreja Malija, ki je izginilo kritično noč na njegovem domu v St. Vidu.

Prvo priznanje

Zato so Antona Malija 28. aprila aretirali in ga zaslislali na upravi policije v Ljubljani tako dolgo, da je 2. maja pod težo obremenilnih dokazov, zlasti po soočenju z Alojzijem Hostnikom omahnil in priznal, da je bil zares v St. Vidu pri Stični skrit v senu cela dva dni in tri noči in da je z osebnim sodelovanjem pripomožel k temu, da je pod krinko razbojništva njegov brat Andrej Mali usmrtil svojo ženo.

Andrej Mali je sprva tajil

Obdolženi Andrej Mali je temu nasproti na policiji v Ljubljani vse tajil, preiskovalnemu sodniku pa priznal, da sta se z bratom Antonom res dogovorila, da bo ta prišel k njemu v St. Vid in da bosta umorila njegovo ženo Amalijo. Ko je bil obdolženec v Lombarjevem procesu v Ljubljani dne 1. marca aretiran radi suma krive prisige in potem dne 11. marca zopet izpuščen, je odšel namesto k ženi v St. Vid, na dom svojih staršev na Golnik. Tam sta z bratom Antonom skovala načrt, kako bosta spravila njegovo ženo s tega sveta. Izrečno sta se dogovorila, da bosta fingirala roparski napad tako, da bo brat Anton ob določenem času vdrl v hišo in da bo Amalijo ustrelil, Andreja pa je lahko zadel. Ves načrt sta zasnovala tako, da mu bo Andrej pisal, naj pride določenega dne k njemu v St. Vid, na kar mu je tisti teden res poslal pismen poziv, naj pride v petek ali v nedeljo ponoči k njemu v smislu že znanega dogovora. Pisal mu je prav posebej, naj o tem nikomur ničesar ne izda. Anton Mali se je pripeljal

Pokojna Amalija Mali roj. Anžlovar

kazenski proces, ko je bil neki Ličan Esapovič zaradi roparskega umora neke revnejše kmečke rodbine pri Krškem obsojen na smrt in tudi pozneje justiciran. Mnogim Novomeščanom je ta justifikacija v živem spominu in naravno je, da se tudi sedaj izprašujejo, če bodo današnji trije obtoženci zaslužili enako kazen.

Sodni dvor

Točno ob 8.30 je stopil v dvorano sodni dvor, obstoječ iz 5 sodnikov. Predsednik velikemu sedatu je bil predsednik okrožnega sodišča dr. Jože Kavčič, a kot sodniki so fungirali: sodni nadsv. g. Kuder, sodni svet. g. Dolenc, sodni svet. g. Anton Kocjan in s. o. s. g. Prijatelj. Javno obtožbo je zastopal državni tožilec dr. Davorin Rus, ki je bil poleti premeščen iz Celja v Novo mesto.

Obtožence so branili: dr. Ivan Vasič Andreja Malija, dr. Franjo Ivanetič Antona Malija in ljubljanski odvetnik dr. J. Cepuder Marijo Golmajerjevo. Odvetnik dr. Joža Režek pa je zastopal pri razpravi zasebno udeleženko Anžlovarjevo rodbino iz Sv. Roka pri St. Vidu.

Obtožencev še ni bilo v dvorani, ko je senatni predsednik otvoril razpravo z besedami: »Otvaram zasedanje glavne razprave, ki se bo vršila o obtožnici proti Andreju Maliju, Antonu Maliju in Mariji Golmajerjevi zaradi zločinstva po § 167 k. z. in proti Andreju Maliju zaradi zločinstva zoper pravosodje. Obtoženci naj pridejo notri.«

Obtoženci

Prva je bila v dvorano privedena Marija Golmajerjeva. Klecajoč se je vsedla v drugo klopo na konec, za njo jetniški paznik. Golmajerjeva je bledega obraza, oblečena je v temnomodro obleko, na glavi ima prav take barve klobuk in na rokah rokavice. Videti je, da je morala večino noči prečuti s težko borbo, kajti njene oči so močno vdrtle. Kot drugi je bil v dvorano priveden Andrej Mali, lepo obrit in zalitega obraza, oči se mu svetijo, oblečen je v lovsko športno obleko, nosi bel ovratnik s črno kravato. Lase ima skrbno počesane in skuša Mali že na zunaj napraviti na navzoče čim boljši vnanji vtis.

Zadnji je stopil v dvorano prvega brat Anton Mali, črne lase ima prav tako urejeno počesane, nosi črn suknjič, črtaste hlače in istotako črno kravato za belim ovratnikom.

Predsednik je nato vsakega posameznega obtoženca pozval, da je podal generalije. Andrej Mali

Andrej Mali

Koncertne prireditve

V poslavo češkoslovaškega narodnega praznika priredi Českoslovaška-jugoslovaška Liga v petek, dne 27. t. m. v veliki Unionski dvorani slavnostni koncert. Pretežni del koncertnega sporeda nosi pomnoženi operni orkester pod vodstvom ravnatelja Mirka Polića. Izvajal bode prekrasno simfonično aliko Višegrad iz Smetanovega cikla »Moja domovina«. Dalje prvič na ljubljanskem koncertnem odru legendo za veliki orkester, ki jo je zložil profesor Emerik Beran, ki je po rodu Čehoslovak, pa je celo svoje življenje deloval kot glasbeni učitelj v Mariboru, v poslednjih letih pa je profesor čela na drž. konservatoriju v Ljubljani. Svoječasno je priobčeval Emerik Beran svoje zborovske skladbe v »Novih Akordih« in njegova dela so v tistem času zbuja veliko pozornost. Na tem koncertu pa se nam predstavi kot skladatelj simfoničnih del. Na sporedu je tudi Dvořakova veličastna overtura Karneval. Orkester spremlja končno tudi prerokba Libuše iz Smetanove opere Libuša, katere poje pevka gospa Thierry-Kavčnikova. Operni orkester je za to priliko pomnožen in prepricani smo, da bo izborno rešil poverjeno nalogo. Predproaja vstopnic v knjižarni Glasbene Matice.

Karel Rupel in Zora Zarnikova izvajata v petek, dne 3. novembra ob 20 v Filharmonični dvorani spored, ki sestoji iz dveh delov. V I. delu izvajata violinist Rupel skladbe jugoslovaških avtorjev in sicer Josipa Slavenskoga Slovanska sonata op. 5, dalje Mihovil Logarjevo Arijo in Frana Lhotke: 2 jugoslovaški rapsodiji in sicer Slepčak in Zetelčak. II. del pa obsega dve skladbi svetovnih avtorjev Cesarja Franca Sonato v a-duru in Španca Lalo Simfonije espagnole. Pri klavirju je pianistka Zora Zarnikova. Obisk koncerta najtopleje priporočamo. Vstopnice v Matični knjižarni po običajnih koncertnih cenah.

Učiteljski pevski zbor priredi v ponedeljek, dne 6. novembra v Unionski dvorani svoj prvi letošnji koncert. Spored obsega zbor deloma vokalne, deloma s spremljevanjem orkestra. Učiteljski pevski zbor je v zadnjem času izpopolnjen z novimi močmi in šteje 70 članov. Vstopilo je večje število mladih pevcev - učiteljev in abiturientov. Zbor vodi od ustanovitve njegov ustanovitelj in zborovodja gosp. Srečko Kumar. Na koncertu sodeluje odlični naš basist gosp. Julij Betetto. O sporedu prihodnjic. Vstopnice v Matični knjižarni.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Drama

Začetek ob 20

Četrtek, 26. okt. PRAVICA DO GREHA. Izven. Znižane cene.

Petek, 27. oktobra: Zaprto.

Sobota, 28. oktobra: MLINAR IN NJEGOVA HČI. Izven. Znižane cene.

Opera

Začetek ob 20

Četrtek, 26. oktobra: HALKA. Red Četrtek.

Petek, 27. oktobra: Zaprto.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Četrtek, 26. okt.: 12.15 Plošče, 12.45 Poročila, 13.00 Cas, plošče, 18.00 Otroci in knjige (Marija Kmetova), 18.30 Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj), 19.00 Srbohrvašina (dr. Rupel), 19.30 Plošče po željah poslušalcev, 20.00 Prenos iz Zagreba: Francoska glasba, 22.00 Cas, poročila, Radio-jazz. Petek, 27. okt. 11.00 Solska ura: Jadransko morje (dr. Bohinec), 12.15 Plošče, 12.45 Poročila, 13.00 Cas, plošče, 18.00 Plošče, 18.30 XVII. konferenca dela v Zenevi (dr. St. Bajič), 19.00 Sokolstvo (prof. Jeras), 19.30 Sarajevo in Hercegovina (Aljančič), 20.00 Prenos iz Uniona: Koncert behoslov. lige ob priliki 15-letnice čechoslov. republike, 22.30 Cas, poročila, plošče.

Drugi programi

Petek, 27. oktobra:

Belgrad: 18.15 Prenos z akademijo Jug.-čsl. lige, 20.00 Koncert kvarteta (2 violini, viola in čelo), 20.35 Klavirski koncert, 21.15 Vokalni koncert. — Dunaj: 11.30 Orkestralni koncert, 17.20 Vokalni koncert (sopran, tenor), 19.00 Operna glasba. — Budimpešta: 13.30 Salonska kapela, 19.30 Tannhäuser, opera, Wagner. — Leipzig: 16.00 Radio orkester, 19.00 Mladinska glasba, 23.00 Koncerti simf. orkestra. — London: 21.00 Vojaška godba. — Praga: 16.00 Orkestralna glasba, 19.40 Kantata za mešani zbor in orkester (Smetana), 20.15 Radio orkester.

Aleksandra Rahmanova:

Dijaštvo, ljubezen, Čeka in smrt

Ko so se pomirili, je vstal predsednik in je rekel s tihim, zamolklim glasom:

»Ne, tovariši, ne bomo plesali! Naše zborovanje naj je kakor žalna skupščina in ne veselica. Naš dijaški ples naj se pretvori v žalno zborovanje, kjer se bomo spominjali padlih tovarišev in onih, ki morda padejo v naslednjem trenutku...«

V njegovih besedah in glasu je bilo nekaj, kar je prevzelo vse navzočih in jih prisililo, da so pozabili razigranost, v kateri so se pravkar bili. Sama še nikoli nisem tako zelo občutila silo človeške besede, sugestivno moč prepričevalnega govora kot v tem trenutku.

»Ne, gosli naj ne zadone, ampak žalni zbori! Vsaka pesem, ki se bo oglasila na našem večeru, naj napolni naša srca z žalostjo in bolečino! Spominimo se ne le tistih, ki so padli na fronti kot žrtve vojne, ampak tudi onih, ki niso bili v vojni, pa jih je uničila vojna beda in stiska... Ali je sploh mogoče, da bi bili veseli zdaj, v naši dobi krivičnosti, zatiranja in nasilja? Z bridkostjo in sovraštvom bomo prišli na naš večer! Z bridkostjo radi padlih in s sovraštvom do onih, ki so jih poglani v smrt! Ne bomo plesali! Proč s plesom!«

Govoru je sledilo odobravanje, ki ni hotelo ponehati.

»Kdor je proti plesu, naj dvigne roko!« je zakričal predsednik in s paznim očesom pregledal vso dvorano; niti ena roka ni ostala spodaj. Usoda naše dijaške veselice je bila odločena.

Ko sem šla domov, sem z grozo premišljevala, kako lahko se da človek voditi sami besedi. V

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 5 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

1000 Din dobi,

kdor mi preskrbi stalno službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod »Izlučen zidar, zmožen kavcije« št. 12610. (a)

Boljša služkinja

ki zna tudi kuhati, išče službo pri manjši rodbini. Ponudbe poslati na upravo »Slovenca« v Mariboru pod »Poštena« št. 12663. (a)

1000 Din nagrade

dam dotičnemu, ki mi preskrbi stalno službo sluge, inkasanta ali kaj sličnega. Eventuelne dopise prosim na podružnico »Slovenca« Maribor pod »Zanesljiv« 12662. a

Službodobne

Za bufet

rabim osebo, zmožno delikatese, večje nemščine, z lepimi spricvalci, zmožno pisave in računstva, v starosti 18 do 20 let, čedne zunanosti. Ponudbe s sliko pod »Kavcija 3500 Din« št. 12160 na upravo »Slovenca«. (b)

Pek. pomočnika

mladega, ki bi raznašal tudi kruh, sprejme takoj Andrej Krošelj, pekarna, Škofja Loka. (b)

Vajenci

Večja trgovina

z meš. blagom na deželi sprejme vajenka ali vajenca. Prednost hčere (sinovi) železničarjev. — Ponudbe na upravo »Sl.« pod »Poštenost« 12638. v

Vajenko

za špecerijo takoj sprejem. Oskrba pri starših. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12650. (v)

Pouk

Šoferska šola

L Gaberčič, bivši komisar za šoferske izpite, Slomškova ulica. Garaža Stupica.

Glasba

Pianino

kupim. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Dobro ohranjen« št. 11548. (g)

Stanovanja

ISČEJO:

Opremljeno sobo

solnčno, v sredini mesta, iščeta dve mirni gospodini. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Cena« (c)

ODDAJO:

Stanovanje

se odda. Rudnik št. 57. Prednost imajo upokojenici. (c)

Manjšo sobo

s številnikom, v pritličju, oddam za 1. november. Cena 110 Din. Val. Vodnikova ulica 32, Zelena jama. (s)

Opremljeno sobo

solnčno, s posebnim vodom, takoj poceni oddam. Gradaška ul. 8, I. nadst. (c)

Opremljena soba

zraven »Evrope«, poseben vhod, se takoj odda. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12642. (s)

Vnajem

Lep trgovski lokal

na Gosposvetski cesti — oddam takoj v najem. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12586. (n)

Restavracijo

v sredini Maribora dam v najem radi bolezn. Ponudbe na upravo »Slovenca« v Mariboru pod »V najem« št. 12626. (n)

Prodajalna H. Ničman

Ljubljana, Kopitarjeva ulica 2

opozarja

cenjeno občinstvo na ravno kar došle

novosti

devocijonalij, križev, kipov, nastavkov, kropivčkov na kamnu in lesu, rožnih vencev, svetinj

itd. v veliki izbiri do najfineše kvalitete

Cene konkurenčne

Za obilen obisk se priporoča trdka

H. Ničman

Kupimo

Stoječi parni kotel

ca. 4—6 Atm. novega časa, v dobrem stanju, ali baterijski kotel do 4 Atm iščemo proti takojšnemu plačilu. Ponudbe s ceno na Hugo Stern & Comp., Maribor, Pobrežje. (k)

Venkovratno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3

Prodamo

Ce avto svoj stari prodajal ali motorja bi znebil se rad, brž kupcev ti mnogo prižene Slovenec najmanjši inerat

Hišo z vrtom

zelo poceni prodam. Breg-Ptuj — Plauc, Maribor. (p)

Stavbne parcele

blizu Dunajske ceste, Stožice, prodam tudi na knjižice. Naslov v upravi »Slovenca« št. 12640. p

Razno

Več voz zdrave pese

zamenjam za dobro krmo ali stelo ali jo poceni prodam. Gerkman, Ljubljana, Poljanska c. 85. (r)

Obrt

Hubertus plašči

ter vsa v krojaško stroko spadajoča dela za gospode se izvršujejo ceno in solidno pri Fr. Himelreich, Ljubljana, Pred škofijo 9.

Oves in koruzo

kupite najceneje pri trdku A. VOLK, LJUBLJANA Veletrgovina s žitom. Resljeva cesta 24.

Premog in drva

dobavlja na dom

Bartol Anton

Tyrševa cesta št. 31

Telefon 35-40

Pravi ogrski

Golaž.

ekstrakt

zopet prodajo v špecerijah, delikatesah. Komad za 6—8 oseb Din 4—

EKSTRAKT dr. s o. z. Ljubljana, Gosposvetska 8/1

Specialno izbire

modnih hlač in pumparc

dobite najceneje pri

Preskerju, Sv. Petra c.

ZIMSKA

JABOLKA

sortirana v zabojčkih in

SADNA

DREVESA

za jesensko saditev, visoka in nizkodebelna — dobite pri

KMETIJSKI DRUŽBI V

LJUBLJANI,

NOVI TRG ŠT. 3.

Ia kostanj (maroni)

kg 4.20 Din, vreče 50 kg 210 Din, franko kupčeva postaja razpošilja — D. Drechsler, Tuzla. (l)

Dva šivalna stroja

»Singer«, krojaški malo rabljen in ženski z okroglim čolničkom, ugodno naprodaj. Gradaška ulica št. 8. (l)

Dva klavirja

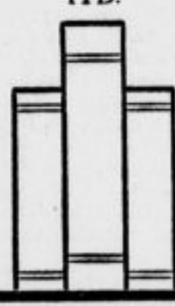
ter pletilni stroj št. 8 — zelo poceni prodam. Posodim na dom. — Zima, Wolfova ulica 10/L. (l)

Veselo sporočilo

je za Vas in za vsakega trgovca ali obrtnika, ko stopi v hišo pismonoša z večjim številom naročil. To si pa zagotovite le s tem, da z oglasi v Slovincu prav pogosto seznanjate občinstvo s svojim podjetjem in prvovrstnim blagom, ki ga vodite na zalogi.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKÉ ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ

K. T. D.

V LJUBLJANI

KOPITARJEVA ULICA 6

IL NADSTROPJE

ZAHVALA. Ob težki izgubi našega preblagega soproga, očeta, brata in strica

Ivana Tassotti

se za vse ustne in pismene izraze sožalja vsem skupaj najprišrčnejše zahvaljujemo. Posebno zahvalo dolgujemo »Udruženju strojevodij« obl. upr. Ljubljana, za izredno naklonjenost, ki jo je pokazal ob tej priliki, glasb. društvu »Sloga« za petje in tužno žalostinke, nadalje vsem številnim darovalcem vencev in cvetja, kakor vsem onim, ki so našega preblagega spremenili v tako velikem številu k večnemu počitku.

Ljubljana, dne 25. oktobra 1933.

GLOBOKO ŽALUJOČA RODBINA.

ki ga doslej nisem poznala. Ima nenavadno živahne, vesele oči. Ko sem ga prvič pogledala, sem si mislila, da ta človek pač ne zna biti žalosten. Ali pa se je pretvarjal, imam smešno navado, da pri vsakem človeku, ki ga pogledam, takoj iščem izvora kake skrite žalosti. Vedno menim, da sploh pod krinko, ki si jo je nadel za druge, zagledam Ali pa se je pretvarjal. Imam smešno navado, da pravega človeka, kakršen je v resnici. Zato se pa tudi nisem nič začudila, ko je začel dijaku v očeh polagoma ugašati veseli sijaj in se je umaknil žalostnemu, zamišljenemu izrazu. Opazovala sem ga molče. Pravi, da imam redki dar, da znam poslušati; to je menda vzrok, da se vedno name obrčajo, kadar bi si radi olajšali srce.

»Veste, v meni se godi nekaj čudnega. Boga sem zgubil. To se pravi, nisem ga nikoli imel, zdaj pa sem zahrepenel po njem.«

Pripovedoval je, da so mu bili starši brezbožni in so ga vzgajali »brez Boga«; niso mu hoteli oremeniti glave s »starimi pripovedkami in izmišljotinami«.

»In doslej sem bil popolnoma miren. V cerkev sem hodil le, ker so nas na gimnaziji primorali, toda nisem zamudil nobene prilike, norčevati se iz cerkve in duhovnikov. Nikdar se nisem kesal tega. In mislite si, kako se je to pri meni začelo! Poleti smo organizirali družino, da bi kmetom pomagali pri žetvi. Prav mnogo žita smo že pospravili in majhna skupina naj bi pomagala še neki vojni udovi. Živela je v veliki revščini, imela kopico otrok, ki so bili vsi bolni, in je bila zelo vesela naše pomoči. Pogostila nas je s pijačo in nadgrnjeno redkviho in že smo se nameravali odpraviti na delo, ko je rekla: »No, deca, pokažite mi svoje križce, kajti raje od lakote umrjem, če niste krščeni; od nekristjanov si ne dam spraviti žita. Vi bi mi ga samo oskrunili!«

(Dalje sledi.)